

Protokoll 3/2021

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 8 mars 2021 kl. 13:30-14:30,
Möte via Skype

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter §§8-16
Katarina Borg
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Helena Nilsson Lannegren
Magnus Olausson
Margareta Olofsson
Martina Pereira Norrman §§6-16
Laila Reppen
Lasse Söderberg §§8-16
Peter Lundevall Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Magnus Andersson Adjungerad
Sophia Norrman Winter Föredragande §8

Justerare

Elisabet Jermsten

Datum för justering**Paragraf**

§§1-16

Protokollförare

Monica Hector

§ 1 **Val av justerare samt dagordning**

Beslut

Valdes ledamot E Jermsten att jämte ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i föredragningslistans ordning.

§ 2 **Nästa sammanträdesdag**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder måndag 29 mars 2021, kl. 13.30.

§ 3 **Nästa delegationssammanträde**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 22 mars 2021, kl. 13.30.

§ 4 **Protokoll fört vid sammanträde 2021.02.01**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid Skönhetsrådets ordinarie sammanträde 2021.02.01 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5 **Protokoll fört vid delegationssammanträde 2021.02.15**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2021.02.15 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6 **Anmälningar för kännedom** **Anmälda handlingar**

- Villa Åkerlund, svar med e-post
- Fotavtryck och beräkningar Riset 11, svar med e-post

- Logårdstrappans anslutning till Skeppsbron, byte av beläggning vid gång- och cykelbanan, svar med e-post
- Länsstyrelsen upphäver bygglov vid Djurgårdsbrunn, pressrelease
- Bergs gård på västra Sicklaön, information från Nacka kommun om att detaljplanarbetet har pausats tom 2030
- Hundrastgård på Munkbron 17, svar med e-post på förfrågan från trafikkontoret om förhandsbedömning av medborgarförslag
- Nya begravningsplatsen på Granholmstippen Järva. Svar med e-post samt SR 0259-2012 och 0372-2014 bifogade
- Bygget av Järva begravningsplats, svar med e-post samt SR 0259-2012 och 0372-2014 bifogade
- Odde 1 m.fl., planärende på granskning, 2015-09817
- Geografiboken 1 m.fl., planärende på granskning, 2018-18571
- Skönhetsråd i Järfälla kommun, svar med e-post
- Nacka Wall Street, svar med e-post
- Planerad byggnation på parkmark vid Enskedefältet, svar med e-post
- Tora m.fl., planärende på granskning, 2019-12560, svar med e-post till stadsbyggnadskontoret
- Svar från Stadsmuseet på skrivelse från Skönhetsrådet ang. Stockholms friliggande barnstugor
- Laddplatser Tulegatan 3, svar med e-post samt protokollsutdrag
- Ljusförening Valhallavägen, svar med e-post
- Liljeholmsbadet, svar med e-post samt SR 2021/18 och SR 2021/27 bifogade
- Sälgen 4, rivning av drivmedelsanläggning, 2021-00840-575 samt nybyggnad av flerbostadshus, 2020-16731-575
- Skrivelse Liljeholmsbadet, svar med e-post samt SR 2021/18 bifogad
- Skönhetsråd i Lund, svar med e-post samt Skönhetsrådets reglemente och verksamhetsberättelse bifogade
- Stoppa bostadsbebyggelse i Bergianska Trädgården, svar med e-post
- Törnet 10, meddelande om granskning inklusive samrådsredogörelse, 2017-19119
- Hägersten 2:6 m fl., Henriksbergs verksamhetsområde, meddelande om revidering efter utställning, 2010-16649
- Från Sundsvalls skönhetsråd, fråga om rådets arbetssätt. Svar med e-post samt SR 2019/157 bifogad
- (Signerad) Blåkråkan 4, påbyggnad i två våningar samt indragen takvåning, 2021-01314-575
- (Signerad) Templet 2, nybyggnad av sophus samt ventilationshuv/torn, 2020-14083-575

- Bevara Liljeholmsbadet, svar med e-post
- (Signerad) Sälgen 2, skylt/vepa/ljusanordning, fasadbelysning, 2020-02732-575
- (Signerad) Helgeandsholmen 1, fasadbelysning Riksdagen, 2020-17038-575
- Liljeholmsbadet, e-post med ytterligare information i ärendet
- (Signerad) Hammarbyhöjden 1:1, nybyggnad av restaurangbyggnad, Hammarby skidbacke, dnr 2021-01594
- Rapport om betongstomme
- Rapport om betongstomme
- Granskning av Stockholm Betongkonsults rapport 2016-086-02
- Granskning av Stockholm Betongkonsults rapport 2016-086-01

§ 7

Enskede gård 1:1, förslag till detaljplan för del av Steningeparken, 2015-21600

SR 2021/38

Beslut

Hänsköts ärendet till nästkommande delegationssammanträde på handläggarens begäran.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/38-22 Samrådsbrev
- SR 2021/38-23 Plankarta
- SR 2021/38-3 Kulturmiljöutredning
- SR 2021/38-4 Friytor i Årstastråket
- SR 2021/38-7 Underlag som redovisar ny bebyggelse
- SR 2021/38-25 Planbeskrivning
- SR 2021/38-2 Underlag på bergkvalitet och bergförstärkning
- SR 2021/38-5 Luftkvalitetsutredning
- SR 2021/38-10 Barnkonsekvensanalys
- SR 2021/38-11 Analys av påverkan på Södra Länken från planerade husbyggnationer
- SR 2021/38-15 Dagvattenutredning för allmän plats
- SR 2021/38-16 Grönstrukturutredning
- SR 2021/38-18 Förslag till justering av arbetsplan i plan, pga ej uppförd stoftavskiljning
- SR 2021/38-26 Kungörelse om samråd
- SR 2021/38-6 PM Berg Årstastråket Etapp 3 Bolidenplan
- SR 2021/38-8 Riskbedömning inkl. aktualitetsförklaring 2
- SR 2021/38-9 Riskbedömning inkl. aktualitetsförklaring 1

- SR 2021/38-12 Resultat av Itascas analys
- SR 2021/38-13 Bullerutredning
- SR 2021/38-14 Dagvattenutredning för kvartersmark
- SR 2021/38-17 Tekniskt PM - Ny ledningsförläggning Skagersvägen
- SR 2021/38-19 Tekniskt PM - Ny ledningsförläggning Skagersvägen
- SR 2021/38-20 Tekniskt PM - Ny ledningsförläggning Skagersvägen
- SR 2021/38-21 Tekniskt PM - Ny ledningsförläggning Skagersvägen
- SR 2021/38-24 PM Grundläggning

§ 8

Fatburen 1 m.fl. Söderhallarna, förslag till detaljplan, 2018-05872

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Fatburen 1 m.fl. Söderhallarna, förslag till detaljplan, 2018-05872. Sophia Norrman Winter, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/49

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett förslag till detaljplan för kv Fatburen vid Medborgarplatsen. Planens syfte är att möjliggöra påbyggnader av Söderhallarna och att ändra användningen till centrumändamål. Söderhallarna består av Saluhallen och Björkhallen. För Saluhallen föreslås en påbyggnad i en våning och en ny paviljong framför byggnaden. För Björkhallen anges en påbyggnad i två våningar. Nya entréfunktioner föreslås. Söderledstunnelns funktion och konstruktion säkerställs som allmän genomfart och genom att möjliggöra 3D-fastighetsindelning.

Söderhallarna från 1990-talet inrymmer saluhall med butiker, restauranger, kontor, biograf, systembolag, apotek mm. Byggnaderna är ritade av arkitekten Bo Kjessel. Byggnaderna är blåklassade, dvs av byggnadsminnesklass. Stadsmuseet uttrycker att Söderhallarna in- och utvändigt är väl genomarbetade, med hög gestaltningsmässig kvalitet och med tydliga volym, höjd- och

formmässiga referenser till omgivande stadslandskap. Arkitektur, ytmaterial och föremål är i hög grad välbevarade.

Saluhallen utgör tillsammans med Medborgarhuset Medborgarplatsens tydligaste fondbyggnader. Byggnaderna runt Medborgarplatsen förhåller sig till varandra genom en jämn takfotshöjd och samordnad skala.

Postmodernismen kan sägas utgöra en parentes mellan ett överrationellt miljonprogrambyggande med rötter i funktionalismens formlära och 1990-talets nyfunktionalism. En inte obetydlig del av denna bebyggelse i centrala staden har förändras genom rivningar, påbyggnader och fasadförändringar.

Söderhallarna utgör tillsammans med intilliggande Södra stationsområdet innerstadens största samlade stadsbyggnadsområde från senare delen av 1900-talet. Detta tidstypiska område äger ännu en hög grad av autenticitet. Söderhallarnas tidstypiska postmodernistiska arkitektur har betydelse för förståelsen och läsbarheten av stadens utveckling.

Saluhallen är den mest karakteristiska postmodernistiska byggnaden av Söderhallarna. Fasaden har ett geometriskt mönster. På pilastrar av granit vilar blå skålar med emaljerad insida. Takets mittparti består av en formstark lanternin med pagodform. Den omgivande balustraden har också hämtat inspiration från ett kinesiskt formförråd. Takgestaltningen utgör en av stadens mest originella från denna tidsepok. Skönhetsrådet bedömde att föreslagen takpåbyggnad i en våning skulle suddas ut husets postmodernistiska väsen.

Den föreslagna paviljongen framför Saluhallen tar allmän platsmark i anspråk. Marken har vanligtvis varit upplåten till uteservering. Paviljongen skulle medföra att Saluhallshusets arkitektoniska läsbarhet skulle reduceras. En mindre paviljongbyggnad skulle ändå kunna prövas på platsen.

Medborgarplatsens huvudbyggnad är Medborgarhuset. En påbyggnad i två våningar av Björkhallshuset innebär att huset får en framträdande roll vid Medborgarplatsen. Påbyggnaden får också som konsekvens att taket blir synligt från Fatbursparken. Bofills båges stora stadsbyggnadsgest bjuder idag på en harmonisk obruten siluett - sällsynt på Malmarna. Byggnaden är blåklassad d.v.s. av byggnadsminnesklass och bildar en av Södermalms starkaste stadsbyggnadsformer. Björkhallens påbyggnad skulle enligt rådet bryta Bofills båges vilande horisontallitet på ett olyckligt sätt. Söderhallarna och Bofills båge med sina tempelbyggnader är samkomponerade i stadsplaneraren Jan Inghes gällande detaljplan från sent 1980-tal. Björkhallshuset äger enligt rådet inte den

innehållsmässiga dignitet eller läge vid Medborgarplatsen som motiverar att den lyfts fram i stadslandskapet. Skönhetsrådet instämde sammantaget i MKB:n: "Påbyggnaden (på Björkhallshuset) leder till svårigheter att uppleva den homogena värdefulla kulturmiljön som är en av Stockholms tydligaste årsringar från postmodernismen och en betydande risk för förvanskning av bebyggelsens exteriör och de angränsande stadsrummens kraftfulla karaktär".

Skönhetsrådet bedömde med beaktande av ovanstående resonemang, det som möjligt med en indragen våning på Björkhallshuset. Likaså är det möjligt med en ny paviljong på befintlig plats mellan Medborgarhuset och Björkhallshuset. Föreslagna nya entréer i de två byggnaderna tillför enligt rådet nya kvaliteter.

Skönhetsrådet välkomnade avslutningsvis att de blåklassade byggnaderna ges kulturhistoriska skyddsbestämmelser i detaljplanen.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/49-8 Samrådsbrev
- SR 2021/49-20 Planbeskrivning S-Dp
- SR 2021/49-1 Fatburen 1 Utvecklingsdok kulturmiljö
- SR 2021/49-7 Bilaga Bildmaterial Samrådshandling
- SR 2021/49-9 Arkitektunderlag samrådshandling
- SR 2021/49-17 Plankarta S-Dp
- SR 2021/49-2 Brandtekniskt utlåtande
- SR 2021/49-3 Dagvattenutredning Söderhallarna
- SR 2021/49-10 MKB Kulturmiljö Fatburen
- SR 2021/49-11 Fatburen 1 Kulturmiljöutredning
- SR 2021/49-12 Fatburen 1 Kulturmiljökonsekvensanalys
- SR 2021/49-13 Solstudie Söderhallarna
- SR 2021/49-14 Tillbyggnad paviljong på Söderleden
- SR 2021/49-15 Stadslivsanalys Söderhallarna
- SR 2021/49-4 Energianvändning Söderhallarna
- SR 2021/49-5 Externbuller Söderhallarna
- SR 2021/49-6 Genomförandeplanering
- SR 2021/49-16 Luftkvalitetsutredning Söderhallarna
- SR 2021/49-18 Infrastruktur teknisk försörjning
- SR 2021/49-19 Trafik - angöring och parkering

§ 9**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren om att han deltagit på möte avseende bergbanan i Skärholmen som trafikkontoret kallat till avseende bergbanans gestaltning. Sammanfattningsvis uppfattade sekreteraren att utformningen som presenterades var god.

Sekreteraren erinrade om att det föreligger ett medborgarförslag avseende ny utformning av Östermalmstorg. Skönhetsrådet kommer att få ta del av såväl medborgarförslaget som förslaget utarbetat av trafikkontoret.

Sekreteraren har haft kontakt med bl.a. vice stadsjuristen avseende bl. a. fråga om delikatessjäv. Särskilt lyftes frågan om jäv för en ledamöter som inte varit delaktig i utarbetande av underlag till planhandlingar av typen landskapsanalys eller kulturanalys men arbetar på samma företag där sådana handlingar utarbetats. Slutsatsen från kontaktade jurister är att ledamöter i en sådan situation inte generellt kan anses jäviga. Skönhetsrådet är ett rådgivande organ som är åtskild från beslutssituationer i stadens nämnder att jävssituationer regelmässigt blir svagare mellan de som deltagit i rådets beslut och beslutsärenden i nämnd. Det dokument i jävsfrågan som rådet redan har bedöms således vara tillfyllest.

Informerade sekreteraren om att ett detaljplaneförslag avseende breddning av järnvägsbron vid Tegelbacken remitterats rådet från stadsbyggnadskontoret. Breddningen är redan genomförd som tillfälligt lov under upprustningen av Getingmidjan men den ökande spårtrafiken innebär att förändringen behöver permanentas varför stadsbyggnadskontoret nu upprättat ett planförslag. Då rådet redan hanterat frågan kommer sekreteraren att besvara planärendet på delegation.

§ 10**Övriga frågor****Beslut**

Förelåg inga övriga frågor.

§ 11

**Södermalm 1:23, rivning av pontonbadhus
(Liljeholmsbadet), 2021-00880-575**

SR 2021/18

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från
delegationssammanträde 2021.02.15 (§4).

§ 12

**Liljeholmen 1:1 och Stubinen 2, förslag till detaljplan för
del av fastigheterna, 2018-14587**

SR 2021/15

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från
delegationssammanträde 2021.02.15 (§2).

§ 13

**Södermalm 1:23, uppförande av pontonanläggning,
förhandbesked, 2021-00881-575**

SR 2021/27

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från
delegationssammanträde 2021.02.15 (§5).

§ 14
Liljeholmsbadet
SR 2021/29

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2021.02.15 (§7).

§ 15
Liljeholmsbadet skrivelse
SR 2021/30

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2021.02.15 (§6).

§ 16
Rådet: Bromma flygplats, påbörjan av översiktligt planarbete
SR 2021/16

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2021.02.15 (§8).

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Peter Lars Owe,Lundevall	2021-03-11
MONICA,HECTOR	2021-03-11
Elisabet,Cnatchingius Jermsten	2021-03-11
Inga Margareta,Varg	2021-03-11